

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.

Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g

Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

Ob 40 letnici delavske okrožnice papeža Leona XIII.

Dne 15. majnika leta 1891, torej pred 40 leti, je izdal papež Leon XIII. znamenito encikliko „Rerum novarum“, t. j. papeško okrožnico, ki se začne z besedami „teženje po novotarijah“. V tej okrožnici obrazloži učenik narodov stališče Cerkve in krščanstva do delavskega ali takozvanega „socijalnega“ vprašanja.

V prvem delu okrožnice obsoja nenasitljivi, krivični, brezsrčni kapitalizem, ki nakopičuje gospodarske in denarne vrednote v rokah nekaterih podjetnikov in v isti meri množi armado brezposestnih, nezadostno oskrbljenih in plačanih, vsled prevladovanja mašine v vedno večji meri brezposelnih delavcev-proletarcev. Obsoja pa tudi socializem in komunizem, ki išče odrešenje naraščajočega proletariata v odpravi lastninske pravice, ki pa s tem, samo od druge strani kakor kapitalizem, spet okrađe človeka naravnega prava do pridobivanja lastnine.

V drugem delu okrožnice kaže pot do prave in zdrave rešitve in vzpodbuja k takojšnemu delu poklicane činitelje, ki naj bi v skupnem sodelovanju skušali premostiti kričeča nasprotstva in zaceliti rane, ki jih je zadala sebičnost človeški družbi. Ti činitelji so: Cerkve, država, delodajalci in delavci.

Vtis, ki ga je naredila ta okrožnica na ves civilizirani svet, je bil velikanski. Katoličani in nekatoličani, kapitalisti in proletarci so zavzeli svoje — prijazno ali neprijazno — stališče do tega proroškega socialnega pisma. Pa ni ostalo samo pri prvem vtisu. Vsi socialno zavedni in čuteči vodilni katoliški krogi so se odzvali resnemu klicu in pozivu Leona XIII. in šli na delo za uresničenje v okrožnici podanih smernic. Po vsem katoliškem svetu se je začelo novo živahno krščansko-socijalno gibanje.

Tudi pri nas Slovencih je bil učinek socialnih misli enciklike „Rerum novarum“ močen. Nastopil je Janez Ev. Krek kot ljudski tolmač krščansko-socijalnih idej in kot močen delavec za njih uresničenje. Vzajemno s Krekom pa je delala cela vrsta rodoljubov in prijateljev delovnega ljudstva — industrijskega in kmečkega — s podučno besedo in organizatoričnim delom. Nastale so delavske organizacije v smislu Leonovih predlogov, ustanovila se je krščansko socijalna zveza, ki bi morala biti po svojem prvotnem namenu in načrtu ne toliko splošno prosvetno kakor socialno praktično usmerjena. Razvijati in razcvitati se je začelo združništvo, ustanavljale so se posojilnice, konzumna društva i dr. Tudi naša slovenska Koroška ni zaostajala pri tem po Leonovi pobudi nastalem krščansko-socijalnem gibanju. Saj nam je živa priča naša S. K. S. Z., naša združna zveza.

Ves svet obhaja z obnovljenim navdušenjem 40 letni jubilej te učinkovite okrožnice. Tudi mi koroški Slovenci imamo dovolj razloga, da se spomnimo velikega socialnega papeža Leona XIII. in njegove socialne enciklike.

V skromnem, pa gotovo pristojnem in dostojnem okviru občnega zbora S. K. S. Z. v četrtek, dne 21. majnika smo tudi mi obhajali jubilejni spomin tega dalekosežnega zgodovinskega socialnega dokumenta. Slavostni govornik je v smislu gornjih izvajanj podal pogled v vsebino enciklike in pregled njenih učinkov v krščansko-socijalnem gibanju po drugod in pri nas. Toda ta jubilej naj nam ne bo samo

zgodovinski spomin, ampak tudi nov, močan opomin, da posvečamo v bodoče, posebej še v naši SKSZ več pozornosti proučevanju socialnih problemov, pa tudi praktičnemu socialnemu delu. Srevilo proletarcev narašča tudi pri nas. Krizi v industriji je v zadnjem letu sledila kriza v poljedelstvu. Naš kmet obuboža, se deloma proletarizira. Obup postaja vedno večji. Kje je pot iz tega obupnega gospodarskega stanja? Ali res ne preostane drugega kakor svetovna revolucija, uničenje dosedanjega gospodarskega in družabnega reda? Leon XIII. je na ta vprašanja jasno odgovoril. Pij XI. pa v zadnji jubilejni okrožnici „Ob štiridesetletnici“ ponavlja Leonov opomin in pristavlja, da je treba ob 11. uri z novo energijo in z božjo silo začeti delati za obnovo socialno-gospodarskega življenja v duhu pravičnosti in ljubezni Kristusove, da pa more imeti to delo uspeha le tedaj, če se prerodijo in obnovijo duše v vrelih božje milosti. Šele po verski obnovi je mogoča temeljita socialna obnova. Predpogoj uspešne, odrešilne socialne akcije je v moči božjega Duha izvedena katoliška akcija.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Vlada je predložila parlamentu zakon o plačarini, o znižanju plač in o znižanju brezposelne podpore. Plače bi se znižale za 5 odstotkov. Poleg tega se zviša carina na kavo in čaj. Potom črtanja postavk v proračunu naj bi se prihranilo 43 milijonov, potom znižanja plač 40 milijonov, potom zvišanja carine 12—14 milijonov in potom znižanja brezposelne podpore istotoliko. Pri znižanju plače so državni uradniki s 170 S mesečno izvzeti, plačarina se prične šele pri letni plači 2400 S. Poleg tega se upoštevajo uradniki z družino. Pri letni plači 30.000 S znaša plačarina 5 odstotkov. To je vladni načrt, kateremu so vsenemci napovedali oster boj. Kršč.-soc. želijo, da bi bile nižje plače proste, zato pa naj bi se višje obremenile s 10 odstotki. — Inozemstvo namerava podpreti Kreditni zavod, zahteva pa od vlade, da država jamči za kredit 1100 milijonov S. S tem bi se podprla industrija. Tozadevni zakon je parlament sprejel; socialni demokrati so glasovali za njega pod pogojem, da se jim ugodijo glede brezposelnih podpor. Zakon o brezposelnih podporah je bil v istini podalšan do konca leta. — Govori se, da bo moral radi Kreditnega zavoda odstopiti predsednik Narodna banke dr. Reisch, ker se je v tem slučaju izkazalo, da je premalo dalekoviden. — Dr. Schober in dr. Curtius sta poročala vladam, da sta v Ženevi dosegla, kar se je pri tem položaju sploh dalo doseči. Škodovalo je, ker so vsenemci trčili v inozemstvu vesti v vladni krizi. Tudi zadeva Kreditnega zavoda ni napravila ugodnega vtisa, ker pač voditelji države, ki ni mogla preprečiti pravočasno izgube enega denarnega zavoda, ne bodo mogli prepričati drugih držav, da so zmožni ustvariti in upravljati razširjeno gospodarsko ozemlje. — Dne 29. maja je justični minister dr. Schürff radi globokih nasprotstev v naziranju nad vladno koalicijo podal ostavko na svoj položaj. Dr. Schürffa je razžalilo, ker je ministrski svet brez njega sklenil, da predloži parlamentu zakonski predlog o znižanju plač. Vsenemška stranka s temne more soglašati, ker se rekrutirajo njeni volilci izključno iz uradniških krogov. Vzrok ostavke pa leži tudi v Strafellovi zadevi. Ko pišemo to poročilo, položaj še ni razčiščen in se še ne ve, kako se bo rešila kriza vlade. — Kar javnost trenutno najbolj

razburja je to, da dobimo mi v državo zopet nekake kontrolorje. Ker da inozemstvo državi, oziroma Kreditnemu zavodu izredno visok kredit, hoče imeti tudi svoje ljudi v njem, ki bodo nadzirali poslovanje, ker s sedanjim načinom gospodarstva se pač ne more zadovoljiti nobena država, ki da denar. Narodno banko bo nadziral podpredsednik francoske banke prof. Rist, ki leži vsenemcem posebno globoko v že-

Pri glavobolu, živčnih, revmatičnih in protinastih bolečinah učinkujejo Togal-tablete hitro in zanesljivo. Če tisoči zdravnikov zapišejo to sredstvo, ga morete tudi Vi kupiti z zaupanjem! V vseh lekarnah. Cena S 2,40. 1/3

lodcu radi svojega poročila o sanaciji Avstrije; poleg tega bodo Kreditni zavod in Narodno banko nadzirali ravnatelj amsterdamske trgovinske banke Hengel, en Francoz in en Anglež in še dva finančnika od Mednarodne banke. To je seveda zelo neprijetno, ali kdor ne zna sam gospodarit, dobi varuha.

Politične vesti. Nemčija je že enkrat znižala uradniške plače, pa kljub temu ni mogla spraviti svoje finance v red. S pomočjo zasilne odredbe namerava sedaj vlada ponovno znižati plače za okrog 4%, znižati brezposelno podporo in odpraviti zasilno podporo tako, da brezposeln delavec po 26 tednih sploh ne bo dobival več brezposelne podpore in prešel tako v breme občine. V Nemčiji pač gre to nekoliko lažje in hitreje nego pri nas. — Poljska vlada je 26. maja podala ostavko. Predsednik republike je ostavko sprejel. V vladi je prišlo do nesoglasja v vprašanju znižanja uradniških in oficirskih plač. Novo vlado je sestavil Prystor. — Izgleda, da ostane Briand še nadalje francoski zunanji minister. Njegovo odločitev so sprejeli politični krogi z največjim zadovoljstvom. — Fašizem ni bil nikdar prijazen Vatikanu. V zadnjem času pa je prišlo do prav obžalovanja vrednih dogodkov po vsej Italiji. Kljub vsem varnostnim ukrepom je velika skupina fašistov napadla prostore osrednjega urada Katoliške akcije v bližini Vatikana in jih popolnoma demolirala. Fašisti so razbili vse šipe v pritličju, v prvem in drugem nadstropju, zmetali pohištvo na cesto in vse hiše zažgali. Na nekem trgu so fašisti javno zažgali papeško zastavo in vprizorili bučne demonstracije proti papežu in vatikanski politiki. Ravnatelj vatikanskega glasila je bil baže aretiran, ko je prestopil vatikanska tla, in odveden v zapor. Pogosti so spopadi med fašističnimi dijaki in pristaji Katoliške akcije. Na univerzi so fašisti svoje katoliške tovariše do krvi pretepli in jim zabranili nadaljni dostop na univerzo. Nemiri so zavzeli tak obseg, da se je batil državljanske vojne. V Rimu je bil opustošen tudi samostan.

DOMAČE NOVICE

Obisk koroških Slovencev v Jugoslaviji. Vsi naši čitatelji že vedo, da so dosegli šentjakijski diletanti na svojem gostovanju po dravski banovini velik uspeh. Prvi večer je Klub koroških Slovencev priredil „Grafenauerjev večer“, ki je bil namenjen 70 letnici bivšega našega poslanca Franca Grafenauerja. Udeležba je bila z vseh strani jako dobra. Na sporedu so bili 3 govori, 2 deklamaciji in petje. Spored se je prenašal po radiu. Dne 16. maja so se pripeljali igralci v Maribor, kjer so im sprejeli zastopniki oblasti, Narodne odbrane, raznih društev, uradov, mestne občine, šolska mladina itd. „Jutrovo“ poročilo o „Grafenauerjevem večeru“ in o sprejemu v Mariboru je

vzel neki celovski list za povod, da je pripomnil: „Naši jugoslovansko opredeljeni gledališki igralci — gledališki igralci v državno-političnem smislu, ki si v slučaju potrebe nataknejo masko „lojalitete“ — pa morejo in smejo nemoteno in nekaznovano romati iz „zasužnjene Koroške“ v Ljubljano in se pustiti tam slaviti kot „junake“ in „mučenike“. In deželna vlada, polna naklonjenosti, gleda tudi to s potrpežljivostjo!“ — Za denuncijante imamo prav lepo nemško prislovico, ki pa je nočemo navedsti. Ugotoviti pa moramo, da je imelo gostovanje šentjakobskih igralcev samo kulturni pomen in s politiko ni imelo ničesar opraviti. Če se že vzame to politično, tedaj je samo v smislu zblizanja in prijateljstva med obema državama. Igralci so se tega zavedali in slovenska javnost zna ceniti njih nastop, zato jim gre tudi zahvala vse slovenske javnosti.

Ni vse zlato... „Amerikanski Slovenec“ piše: V Ameriki je mnogo „katolikov“, ki se pri biznesu (kupčiji) malo zmenijo za načela pravičnosti in se izgovarjajo, da biznes ni filantropija, človekoljubnost. Res da na sebi ni, ampak pravičen mora biti vsak biznes do zadnje pičice. Ni vse zlato... V politiki je mestoma težavno pri najboljši volji, ker se načela mnogo krat težko uveljavljajo, ko je tu morda pravičnost, tam pa se smatra za krivico. Kdor se postavlja za katoličana in govori v imenu krščanstva, ne sme se zadovoljiti le s kakim imenom. Dunajski list „Reichspost“ smatra sebe za hudo krščansko glasilo. Ne zanikam ravno, da ne bi bilo. Politika je politika, kočljiva zadeva, in če ta list strupeno piše o Jugoslaviji, je to politično umevno, ni pa ravno po krščanskih načelih. Da je nekaj zelo gnilega glede doslednosti pri navideznih krščanskih načelih, razvidim iz neke pisave v listu o koroških razmerah. Da tam prav vse stranke Slovenice davijo na vse mogoče načine, je pri nemški mentaliteti umevno, ko so Nemci nad koroškimi Slovenci zadobili edino — zmago v vsej slavni in žalostni vojni. Narodno in politično in gospodarsko jih davijo. Obstoji poseben načrt za naseljevanje Nemcev na slovenskem Koroškem. Lutrovci se med Nemci samimi smatrajo za neki „Herrenvolk“, in lutrovcem morajo iti prva mesta, in ti morajo biti preskrbljeni. Politično pa škoduje to tudi nemški krščanski stranki, katoličanom na Koroškem, kakor pač enako umevno. In v imenu teh je list „Reichspost“ zagrabil čelo nad — lutrovskimi naseljenci, in list ropoče. Ampak in tu pridemo do pointa — list je popolnoma zadovoljen in bi ne rekel niti besede, ako bi se vsi koroški Slovenci kratkomalo ekspropriirali, se jim vse imetje odvzelo, in bi se jih nekam poglalo, ker tako bi bilo več prostora za — Nemce. Krščanski list nevidi v tem nobene krivice, ker gre slučajno pač za nemške narodne interese, pojamra pa le, ker se lutrovstvo preveč in namenoma širi in protežira. Tako nazarje je z ozirom na krščanska načela, ki morajo biti povsem v skladu s popolno pravičnostjo tudi v gospodarskih vprašanjih, nič vredno mačje zlato. Kadar pa krivico občutijo Nemci sami, kakor je to na Tirolskem pod laškim fašizmom, pa le hudo kričijo radi krivice, politične in narodne krivice, ampak na Koroškem je kaj takega nemštvu v prid, in tam celo zadovoljno kimajo. Ni vse krščansko, kar se ponuja pod to firmo.

Občinske volitve v Celovcu. Tako ostrega volilnega boja v Celovcu še ne pojмимо. Domačih govornikov je bilo vse premalo, priskočiti so morali državnozbornski poslanci vseh strank na pomoč, pa tudi iz Nemčije so prišli nekateri, da navdušijo volilce za narodno-socialistično stranko. Če so duhovi tako razgreti, seveda ne gre brez pretepov. Tudi v Celovcu smo jih imeli zaznamovati. Socialni demokrati so razvili intenzivno podrobno delo, pa tudi večina drugih strank, dočim so narodni socialisti agitirali s pohodi, da navdušijo maso, in ne zastoj. Narodno-socialistična stranka sprejema po svojem programu v svoje vrste načeloma le nemške Arijece, to se pravi, da more biti član stranke samo Nemec-Arijec, v resnici pa je bil drugi kandidat te stranke rojen Slovenec, čevljarski pomočnik, ki dolgo še ne bo deutsch-arisch pokolenja, ki pa zna svoje organe dobro uporabljati, ne obvlada pa še nemščine, ker doma je iz Škofič, kjer ni pristnih Nemcev. Ne imeli bi ničesar nasproti, če bi se izvolil za župana kandidat Mautz, ker bi se

mogli tedaj ponašati, da je dobil Celovec za župana rojenega Slovenca. Način propagande narodnih socialistov se mora imenovati za posebno oduren. Celo pred ljudskimi šolami so stali in delili otrokom zastavice z hakenkrevcom. Ni čuda, da je prišlo na več krajih celo med otroci do pretepa, ko so kričali nekateri „Heil Hitler“, drugi pa „Heil Moskau“. Pametnejša so bila šolska vodstva, ki so sprejemanje teh zastavic prepovedala. Ta način propagande je vreden vsesplošne obsodbe. Vsaj otroke naj bi se pustilo pri miru. Vsenemci so čudni ljudje. Prej so glasovali in hoteli imeti narodno-socialističnega župana, v volilni agitaciji po so pravili, da meščansko opredeljeni ne sme voliti narodnih socialistov, ker zahteva od mandatarjev več nego rjavo srajco in prepolno srce. Izid volitev je pokazal, da vsenemci nimajo več pravice do obstoja. Kljub združitve z drugo stranko so izgubili na glasovih, ki jih je prevzela narodno-socialistična stranka. Udeležba je bila primerna. Naj govorijo številke: socialni demokrati 4486 (8. februarja 4146) glasov in 12 (11) mandatov, krščanski socialisti 3492 (3562) glasov in 9 (9) mandatov, narodni socialisti 3705 (3009) glasov in 9 (8) mandatov, vsenemci in gospodarsko-stanovska zveza 1985 (3154) glasov in 5 (7) mandatov, komunisti 434 (444) glasov in 1 (1) mandat. Ena stranka je ostala brez mandata.

Dunaj slavi cirkus Karl Hagenbeck. Cirkus Karl Hagenbeck iz znanega Stellingerskega zverinjaka bo prišel v kratkem tudi v naše kraje. Zaenkrat gostuje na Dunaju z velikanskim uspehom. Vse predstave so razprodane, da e moral gostovanje podaljšati. Ves dunajski tisk priznava izborni program, zato ga tudi mi lahko z zanimanjem pričakujemo. Na Dunaju je prekosil vse prejšnje cirkuse s svojim podajanjem in organizacijo. Tukaj se je tudi pokazalo, da je predstavljanje v eni maneži prikladnejše nego v več jahalščih. Program je nad cirkusko umetnostjo in vsebuje od prve do zadnje točke mnogo več, kar se zahteva od običajnega cirkusa. Predstava traja 3 ure in nudi neverjetne možnosti ukročenja zveri. Cirkus Hagenbeck je priznana največji cirkus sveta in ga nobeden drugi ne more prekositi glede prvovrstnosti. Naj omenimo samo, da je bilo v cirkusu Hagenbeck na Dunaju prvi večer 6000 ljudi. Že to pove dovolj.

Penzijonat uršulink v Celovcu z dekliško realno gimnazijo 1. do 4. razred, ženskim učiteljskim, ljudsko, glavno in gospodarsko šolo, tečajem za otroški vrtec, tečajem za inozemke, ki se hočejo učiti nemškega jezika, glasbenim poukom, kurzi za tuje jezike, stenopis in pisanje na stroj. Penzionat in šolski prostori solnčni in zračni. Veliki, lepi samostanski vrt je na razpolago za študij, oddih in igro. Prospekti na razpolago.

Romanje na sv. Višarje. Kakor že v prejšnjih letih, priredi Karitassekretariat tudi letos skupno romanje na Višarje. Dan odhoda 4. julija, povrnemo se dan navrh. To letošnje romanje ima poseben pomen, ker se nam nudi priložnost, da v nedeljo, dne 5. julija prisostvujemo novi maši. Nova maša na Višarjah je pač nekaj izrednega! Kdor se želi udeležiti romanja, naj se najkasneje do 7. junija prihlasi pri domačem župnem uradu, ki vse potrebno oskrbi.

Obiskovalcem XI. ljubljanskega velesejma. Uprava ljubljanskega velesejma je tudi letos izdala kakor druga leta permanentne legitimacije in sicer po Din. 30.— Z njimi je združena udobnost polovične voznine pri potovanju na velesejem in na povratku. Pri odhodni postaji je treba kupiti celo vozno karto in istočasno dati žigosati legitimacije. Velesejem obisk potrdi, nakar se da pri povratku žigosati na postajni blagajni v Ljubljani legitimacijo, vozni listek pa velja potem za brezplačno vožnjo nazaj. Zato pri odhodu ne oddajte karte postajnemu vratarju, ampak jo dobro shranite. Legitimacija mora biti od imetnika lastnoročno podpisana. Legitimacije se dobe v upravi našega lista.

V uvaževanje. Slovenska koroška narodna pesem se vedno bolj uveljavlja pri nas in drugih Slovanih. Da bodo dostopne najširšim slojem, je brnški sekretet zapel 16 naših pesmi za gramofonske plošče, ki se dobijo pri Janezu Lomšku v Zagorju, pošta Dobrla vas, za 6.60 S plošča. Opozarjamo na oglaš v današnji številki. Zamenjavajo se tudi stare plošče in prodajajo po 1, 2, 3 S. Tako si lahko vsak poceni nabavi plošče, ki se vzamejo tudi nazaj, ako ne odgovarjajo. Gramofoni na mesečne obroke!

Borovlje. (Obč. seja 19. maja.) Iz županovega poročila je posneti da se je novi most v Podlublju že začel zidati. Sezidan bo s ple-

biscitnim denarjem. — Sprejme se letni obračun za 1930. Ubožni račun izkazuje primanjkljaja S 32.597.—, katero svoto krije uprava. Podlublječani prosijo, da bi stopila občina v stik z dež. vlado ter ukrenila potrebne korake, da bi se napravil vodovod. Naprava bi stala približno S 48.000. Tej prošnji nikakor ni mogoče ustreči, ker da dežela brezobrestno posojilo le za 8 let, posestniki v Podlublju pa za sedaj enkrat nikakor niso v stanju, da bi krili te stroške v tako kratkem času. — Pravni odsek ima 18 prošenj za sprejem v domovinsko zvezo. Nekaj se jih sprejme, nekaj odkloni. Pristanek za sprejem v občinsko zvezo se da Ollenburger Lenhartu in Putz Jakobu. — Stavbni odsek predlaga in položi načrt za imenovanje ulic in cest v Borovljah. Pritem se razvije dolga debata. Nekateri hočejo imeti na vsak način 10. Oktoberstrasse, soc.-dem zopet so za 12. Novemberstrasse. Ker nikakor ni mogoče doseči sporazuma, se predlog vrne odseku, da načrt še enkrat natančno predela in prihodnji seji še enkrat predloži. — Na glavnem trgu se napravi hidrant pod zemljo, da ne bo oviral prometa. — Nato se reši 12 točk ubožnega odseka.

Suha. (Razno.) Zopet je nekdo zažgal in sicer pri Danijelerju v Breznici o polnoči dne 20. maja. Jokajoč bolan otrok je zbudil speče, da so rešili sebe, živino in nekaj imetja. Ni dosti že itak velike revščine, morajo — ali res morajo? — jo še množiti ljudje po neumnosti in hudobiji. — Od 3. do 11. majnika smo imeli še dosti dobro uspeši sv. misijon p. Sečnika. Sv. obhajil 850, spovedi le 330. Zadnji dan je bila procesija v Potoče.

Kazaze v Podjuni. (Razno.) Naš list je že mnogo poročal o gospodarski krizi. Tudi pri nas ni izjeme. Mnogi so morali spomlad kupovati semena in krmo, živež pa še sedaj. Kje bo dobil kmet denar, ki ga potrebuje vsak dan? Pri nas je peskasta zemlja, ki potrebuje mnogo dežja. In za naš kraj je letos deža premalo. Kmet se res ne bo mogel ubraniti bobna. Da bi nam obrodilo polje, da nam ne bo treba dokupovati kakor lani! Pa kaj pamaga vse, ko živina in poljski pridelki nimajo cene, v trgovinah pa postaja vse vedno dražje. — Od 17. do 25. maja smo imeli tukaj sv. misijon, ki ga je vodil čg. o. Pristov. Pridig je bilo 17, obhajil 800. Višek vsega je dosegla procesija z lučicami okrog vasi. Pred misijonom je čg. dekan pozval župljane, da očistijo pokopališče vse nesnage. Opomin je bil doslej zastoj. Farani, žalostno zarašča z grmovjem tisti blagoslovljeni kraj, kjer počivajo naši rajni predniki! Upamo, da se bo sedaj pomnožila tudi Marijina družba.

Sele. (Razno.) V soboto pred binkoštni se je na povratku iz Sel domov ponesrečil tarsarski mojster Piber iz Borovelj blizu kraja, kjer se odcepi z glavne ceste cesta v Čevhov graben. Cesta je tam široka, pa je Piber s svojim spremljevalcem zašel čisto na rob, tam pa strmoglavil, se med padcem močno pobil na glavi in padel v tolmun, v katerem je nezayesten utonil. Prepeljali so ga v Borovlje. Če bi si ljudje gasili žejo bolj z našo izvrstno vodo kakor z alkoholom, bi marsikatera nesreča izostala. — V torek navrh je nenadoma preminul, zadet od srčne kapi, najemnik Hajnževe kmetije Jožef Užnik. Dobro volje je še vstal od kosila, deset minut navrh so ga pa našli vznak ležečega mrtvega na skednju. Bil je blagega in mirnega značaja. Naj počiva tudi zdaj v miru! — V četrtek 28. maja popoldne je gnal 9 letni šolar Jezernikov Jozej koze past. Kar švigne iz kupa kamenja črna kača in ga dvakrat piči v nogo. K sreči je bilo to blizu doma, kjer so mu nogo hitro prevezali. Tudi zdravnik dr. Rikli iz Borovlj je bil tekom dveh ur že pri malem bolniku in mu nudi zdravniško pomoč. Zato je dosti upanja, da fant še okrevi.

Borovlje. (Smrtna nezgoda.) Tukajšnji mizarjski mojster žične tovarne je napravil s tovariši na binkoštno soboto izlet v Sele. Domov grede se je na cesti spódtaknil, padel v potok, se ubil in utonil. Na binkoštni pondeljek je bil ob ogromni udeležbi spremljan k zadnjemu počitku.

Radiše. (Smrti.) V nedeljo 17. maja smo spremljali k zadnjemu počitku mater-mučenico Jožefo Hibernik, p. d. Boštjanko v Tucah. Rajna je bila pravi vzor kmetiške gospodinje in matere. Po svoji marljivosti je slovela daleč naokrog. Bila pa je tudi zavedna Slovenka, ki

je v istem duhu vzgojila tudi svoje otroke. Strašna rakova bolezen ji je po dolgem trpljenju pretrgala nit življenja. Na domu in ob grobu so se od nje poslovili domači pevci z žalostinko. — Pa komaj so utihnili zvonovi rajni materi, so se v pondeljek oglasili znova, da Jožefa Lužnika, p. d. Spodnjega Metaverja ni več med nami. Že 2. maja je dobrevolje prišel čestitat domačemu g. župniku k jubileju, v torek navrh pa ga je zadela možganska kap. Dosegel je starost 78 let in bil še kljub temu vedno pri delu ali molitvi. Rajni je bil tudi soustanovnik našega kulturnega društva in njega prvi predsednik. Še sedaj se je zanimal za naše kulturno delo in prihajal na naše prireditve, kadar so mu dopuščale moči. Ves čas je bil naročnik „Mira“, pozneje pa do svoje smrti „Koroškega Slovenca“. Tudi na političnem polju se je dostikrat pojavil, kadar je bilo treba zagovarjati naše pravice. Skozi 27 let je bil tudi ključar naše farne cerkve. Pokopali smo ga 20. majnika ob veliki udeležbi. Pogrebni spreved od domače hiše do cerkve je vodil g. župnik medgorski. Na domu in ob grobu so mu zapeli pevci žalostinke, posloval pa se je od njega domači g. župnik z ganljivim nagrobnim govorom. Z njim je izgubila tudi naša cerkvena ura svojega veččega zdravnika: zmiraj jo je znal uravnati in spraviti v pravi tir. Žalujemo naše sožalje, pokojni pa počivajte v miru!

Pod Jerbergom. (Oče Krajnc.) V soboto dne 30. majnika je zaspal mirno v Gospodu Karol Maierhofer, stari Kranjčev oče, v svojem 89. letu. Rodil se je 1842 v Ribčah pri Grabštanju kot sin revnega zidarja. Ta pa je bil 1805 kot novorojenček od hčerke nekega graškega častnika — Bog ne daj, če bi imela takrat kaka hči višjega oficirja nezakonskega otroka! — oddan skrivši po noči v neki bajti pri Grabštanju v rejo. Karol je šel potem v Gospo svetlo učiti se čevljarstva, ki je tedaj jako cvetelo. Kot pomočnik je vozil za svojega mojstra več let čevlje in škornje po trgih v Celovec, Velikovec, Pliberk, Železno Kaplo, Št. Vid in Hüttenberg. Pozneje si je vzel Lindlovo hči v Gospo sveto za ženo in prišel 1876 kot najemnik na veliko Kranjčevo kmetijo pod Jerbergom, ki je prešla potem 1893 v njegovo last. Vredil jo je vzorno, bil je vedno napreden gospodar, a globoko veren. Nikjer se ni spoštovala nedelja tako kakor pri Kranjcu in nikjer se ni opravljal molitev pred jedjo in po jedi tako redno in natančno kakor tam. Reveži in berači so imeli vstop v hišo vedno in ob vsaki uri. Bral pa je oče Kranje vedno rad. V začetku ga je zalagal s slovenskim čtivom slavni Andrej Einspieler. Rajni je bil vedno steber slovenstva, pa tudi pošteti Nemci so zahajali radi v njegovo lepo hišo. Bil je oče 8 otrok. Sin Karol je sedaj trgovec in župan v Sokolu (Himmelberg), sin Janke pa je župnik v Blačah v Zilski dolini. Leta 1857 se je peljal rajni s slavnim škofom Slomškom v kočiji iz Gospe svetne v Celovec. Da bi se zopet videla v nebesih!

Drobne koroške novice. V Celovcu je bilo letos birmanih 2210 otrok. Posebno hud naval je bil na binkošti. — Računski dvor je pregledal poslovanje celovške občine in priporočal, da se zapre gledališče, ki obratuje z velikim primanjkljajem. S tem bi se brezposelnost povečala za 150 oseb. Vsenemška javnost protestira proti temu. — Dne 31. maja so bile volitve v zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Vložena je bila samo ena kandidatna lista. Socijaldemokratski obrtniki niso vložili svoje liste in pozivali svoje pristaše, da se volitve ne udeležijo, ker pride dan, ko bodo v zbornici sedeli tudi socialisti. — Sejmi v Juniju: 8. v Pliberku, 12. v Bistrici na Zili in Šmohoru, 24. na Djekšah. — Blaž Korenjak iz Šmarjete v Rožu je imel že večkrat opraviti s sodnijo. Je precej nevaren človek in ne zna razločevati tujo lastnino od svoje. Bil je tudi že v prisilni delavnici. Lani je služil pri Pukartu v Škocijanu, kjer je odnesel gramofon, 21 plošč in 14 S go-tovine in še druge jestvine. Pa še lastnino nekaterih drugih oseb si je prilastil. Sedeti bo moral vsled tega 15 mesecev, na kar pa je že navajen.

Pianino, še dobro ohranjen, **prodam za 600 S.** Naslov pove upravnishvo lista. 91

4. božja zapoved: Spoštuj očeta in mater! Spoštuj tudi jezik, zemljo in dom, ki si ga prejel od očeta in matere!

DRUŠTVENI VESTNIK

Slovenska krščansko - socialna zveza za Koroško.

VABILO

na ljudsko prireditev

FINŽGARJEVE PROSLAVE

povodom šestdesetletnice njegovega življenja, v nedeljo, dne 14. junija 1931 ob 2. uri popol. v Šmihelu n. Pliberkom.

Na sporedu:

Tri recitacije iz njegovih del;
deklamacija;
petje brnškega moškega zbora;
igra

„Divji lovec“.

globoški igralci;
godba šmihelske požarne brambe.

Pridite iz vseh krajev naše lepe Koroške v obilnem številu!

ODBOR.

Občni zbor Slovenske krščansko-socialne zveze za Koroško.

Vršil se je dne 21. maja 1931 ob 10. dopol. v Mohorjevi hiši v Celovcu. Po svojih delegatih je bilo zastopanih 31 društev in še nekaj drugih gostov. Toliko zanimaje je razveseljiv pojav in temu je dal duška tudi predsednik Zveze cg. Poljanec v svojem pozdravnem in uvodnem nagovoru. Uvodnemu nagovoru je sledil govor in je bilo brez dvoma na mestu, da je referent obdelal temo, ki je danes povsem aktualna in zelo važna. Enciklika papeža Leona XIII. o delavskem problemu. O njej poročamo na uvodnem mestu. (Snov za tozadevno proučevanje nudi v zadnjem času izšla knjiga p. Angelika Tominca, ki poljudno razlaga Leonovo delavsko okrožnico.) Predavanju je sledila živahna debata, kako širiti v društvih socialno prosveto in vzgajati narod v socialnem čustvovanju. — Iz poročila o delovanju Zveze je bilo razvidno, da Zveza letošnje zimsko sezono ni imela zadosti stikov z društvii. Gospodinsko-kuharski tečaji so se vršili na osmih krajih in povsod uspešno in sicer po zaslugi vrlih, spretnih in požrtvovalnih voditeljic. Tečaji se bodo prihodnje sezono nadaljevali in želimo, da se jim pridružijo tudi gospodarski tečaji za fante. Vemo tudi, da so se posamezna društva pridno gibala, prirejala javne prireditve in sicer so prav mnogo igrala, gostovala, imela sestanke in naša lepa pesem se je čisto slišala na naših odrih in tudi preko meja naše lepe Koroške. V bodoče bo treba, da se prosvetno delo bolj poglobi in se polaga večja važnost, izobraževalnemu in vzgojnemu delu. Po poročilu so se oglašili k besedi mnogi delegati. Predlagalo se je, da bi se ob vsaki igri vršil tudi primeren govor, ker igre posetijo najšire plasti naroda, ki jih drugače na sestanke ni. Drugi delegat je predlagal, da sestavi Zveza seznam dobrih in primernih ljudskih iger, ker je velika težava za društvo ravno izbira. Pri volitvi se je izvolil stari odbor.

Na Finžgarjevo proslavo! Vreden je F. S. Finžgar, da se ga tudi koroški Slovenci v letu, ko obhaja šestdesetletnico za naš narod tako zaslužnega življenja, dostojno spomnimo. Kdo izmed Slovencev ni vžival njegovih nesmrtnih proizvodov? Kdo se ni divil junakom „Pod svobodnim solncem“, kdo ni doživljal sam težkih časov „Prorokovane“ in „Bojev“, kdo ni sočustvoval z „Deklo Ančko“, kdo ne trpel s ponižanimi, trpečimi in razžaljenimi „Iz moderne sveta“. Ali, kdo ni bil drzen in silen s svobodnim junakom „Divjega lovca“, kdo ni opazil, kam vodi strast in sovraštvo radi „Verige“, kdo ni čutil, kaj je naša kri v „Naši krvi“ in kako so čisto resnične „Razvaline življenja“. Pa nešteto drugega! Ali se ne veseliš Mohorjevih knjig, ki pridejo vsako jesen v tvojo hišo. Njihov urednik in duša je Finžgar. Z nesmrtnimi deli je obogatil slovensko literaturo in povzdignil našo kulturo. Mi, Koroški Slovenci, smo kulturno ljudstvo in znano kulturnega de-

lavca ceniti. Zato 14. t. m. Finžgarjeva proslava v Šmihelu.

Pismo Šentjakobčanom. Vse lepote maja so se pri nas za nekaj dni podvojile, dnevi so bil izredno topli in noči so bile lepe v svojem pomladanskem čaru. — V velikem stremljenju za ustvaritev narodnega svetišča ste pustili za nekaj dni dom in prišli med nas s svojo besedo in pesmijo. Zato so bili dnevi tako lepi kakor smehljaji naši, v katerih je žarelo naše veliko sorodstvo: bratje in sestre. Prišli ste med nas in nam prinesli svojo vas, svoj dom, svojo besedo in svojo pesem. V vašem igranju nismo iskali umetniško dovršenih izvajanj, iskali in našli smo samo to, kar je Vaše in ob tem smo bili silno bogati. Kremeniti nastopi očetov, močnatost in odločnost fantov, sanjavost in lepoto v očeh deklet ter dobrotljivost matere — vse to smo videli ovenčano s toplo-čustveno besedo vaše duše in srea otožno mehko pesmijo. Svoje ideje ste žrtvovali noč za nočjo, a vendar ste ostali krepki v mislih, da nosite med nas svoje svetlinje. Samo včasih se je videla v vaših očeh otožnost, velika misel na dom in spomin na svojce Vas je za trenutek obšel in tokrat smo zasanjali tudi mi z Vami, topla majska noč pa je tiho sprejela vase pesem vaše in naše duše: „Njav čez jizaro, njav čez gmajnico...“ Obiskali ste nas in se spet vrnili domov. Zdaj živimo ob spominih na vas in smo vam hvaležni! Vse ono, kar ste nam dali, bo živelo v nas z upanjem, do zopet pridete k nam. Vaš trud pa naj rodi sadove in Vsemo-gočnost naj jih blagoslovi! 1:1—č.

Zahvala. Ni nam mogoče, da bi se vsem posebej, ki so nas ob priliki našega gostovanja z igro „Miklova Zala“ v Ljubljani, Celju in Mariboru tako slovesno sprejeli, spremljali in pogostili, dostojno zahvalili. Zato si usojamo tem potom izreči našo najiskrnejšo zahvalo za tolike dokaze ljubezni, naklonjenosti in nezaluznega priznanja! Predvsem se zahvalujemo našim rojakom „Klubu koroških Slovencev“ v omenjenih mestih za njihovo pomoč; dalje izrekamo globoko zahvalo ravnateljstvu gledališč, mestnim zastopstvom, ki so nam šla povsod kar najbolje na roko, številnim govornikom za prijazne domače pozdrave ob sprejemu in slovesu in slavnemu občinstvu za udeležbo pri naših prireditvah. Ti dnevi nam ostanejo v trajnem in najlepšem spominu. Izobrazovalno društvo „Kot“ v Št. Jakobu v Rožu.

Šmihel nad Pliberkom. (Gostovanje Kotmirčanov.) Da tudi Rožani spoznajo Podjuno, so obiskali Kotmirčani na binkoštni pondeljek Šmihel. Kotmirčani imajo priznan moški pevski zbor, katero dejstvo je potrdilo tudi gostovanje pri nas. Že dopoldne, ko so pevci peli pri maši, je vladalo splošno navdušenje, in popoldne je bila udeležba naravnost ogromna. Da je petje Kotmirčanov res izredno ugajalo, pove že to, da so morali nekaj pesmi večkrat ponoviti. Na sporedu je bila tudi igra „Razvalina življenja“. Tudi tukaj so pokazali, da so na mestu. Lepo so se vživeli v svoje vloge in jih tudi dobro podali. Le eno je motilo občinstvo; za igralca je samo oder in ne „zadnja pomoč“. Vsebinske igre bo dosti znana. Skratka, Kotmirčani so nam napravili izredno lep nedeljski popoldan, za kar jim bodi tudi na tem mestu izrečena najlepša hvala, posebno pevcem. Kdor ljubi petje, ljubi tudi svoj narod, in dokler se bo pela slovenska pesem s takim čutom, tako dolgo se nam ni treba bati za usodo našega naroda.

26. avstrijska

državna dobrodelna loterija

Žrebanje 7. julija 1931

1 srečka S 3—

1 srečka S 3—

52.000 dobitkov in 1 premija

Glavni dobitnik S 100.000—

Na 10 srčk s tekočo zadnjo številko mora odpasti najmanj en dobitnik!

Po lovalnica razredne loterije!

Geschäftsstelle J. PROKOPP, Baden, N.-Ö.
Razpošiljalnica za zvezne dežele.

GOSPODARSKI VESTNIK

Varnostne naprave na strojih. Število težjih in smrtnih nezgod delavstva zaposlenega pri raznih strojih narašča od leta do leta. Pri preiskavah se največkrat ugotovi, da leži vzrok nezgodam v pomankljivosti var-

nostnih naprav, ki pri nekaterih strojih sploh manjkajo. Montaža varnostnih naprav oziroma rekonstrukcije strojev, žag itd. povzroča delodajalcem mnogo stroškov, ki bi lahko odpadli, ako bi bili stroji, ki pridejo na trg, opremljeni z vsemi potrebnimi opazbami. Pri nabavih strojev, žag in drugih naprav se delodajalci ne zavedajo, da marsikateri stroj itd. nima predpisanih varnostnih naprav in se potem silno jeze, zakaj se prodajajo stroji, ki ne ustrezajo predpisom, vsled česar se jim naknadno povzroča visoke stroške za montažo predpisanih varnostnih naprav. Ti stroški bi bili odveč in nepotrební, ako bi stroje, predno pridejo v promet, pregledal kompetentni forum in ugotovil, da-li odgovorjajo varnostnim predpisom. Zato bo stroje, žage in druge naprave, ki jih razstavljajo razni producenti tu in inozemstva na letošnjem XI. velesejmu v Ljubljani od 30. maja do 8. junija pregledal inšpektor dela v Ljubljani, če so opremljeni s predpisanimi varnostnimi napravami, odnosno če odgovarjajo tozadevnim predpisom. Tak pregled je v interesu kupovalcev razstavljenih strojev in v interesu delavstva, ki se ga bo pri teh strojih zaposlevalo. Število nezgod se bo brezdvomno zmanjšalo, kupovalci strojev pa bodo imeli sigurnost, da stroji odgovarjajo modernim zahtevam in da so opremljeni z vsemi potrebnimi varnostnimi napravami. Tako si bodo kupovalci prihranili tudi ogromne stroške za naknadno montažo sicer manjkajočih naprav. Pregled bo v korist narodnemu gospodarstvu vobče, ker bo gospodarstvu v marsikaterem slučaju ohranjena izvežbana in zdrava delovna sila. Stroji, razstavljeni na velesejmu bi dobili po pregledu tole označbo: „Opremljeni s potrebnimi varnostnimi napravami! Inšpekcija dela v Ljubljani“. Tako bo interesom omogočena najboljša izbira vsakovrstnih strojev.

Vsak obrtnik, ki mu je razvoj in napredek njegove stroke pri srcu, naj si ogleda letošnji XI. ljubljanski velesejem od 30. maja do 8. junija. Tu bo našel sredstva in pota po katerih se more dvigniti. Spoznava izdelke, primerja jih s svojimi, vidi boljše izdelano, finjšo opremo itd. Na mestu samem se prepriča o okusu in željah interesentov, vidi kako konkurenca ustreza željam, a sam zaostaja nezaposlen. Sam bi bil kriv, če bi takih opazovanj ne umel izrabiti v svoj prid in se na podlagi opazovanja ne izpopolnil. Ni zadosti posvetiti se obrti, ni zadosti postaviti izdelke na trg. Dober obrtnik skuša svoje podjetje izpopolniti, svoje izdelke vedno bolj izboljšati, da dobi glas in mu konkurenca ne more ogroziti obstanka. Najboljša šola za spoznavanje hib in za spoznanje potrebe izpopolnitve je vzorčni velesejem. Poleg tega bo videl na velesejmu vsakovrstne stroje in orodje, najnovejše izume moderne tehnike. Z nabavo takih strojev si vsak obrtnik olajša delo in doseže izdatne prihranke na času in denarju.

Borza. Dunaj, 2./VI. 1931. Čehoslov. kro. na 21,16, nemška marka 169,2, lira 38,5, dinar 12,58, pengö 124,65, švic. frank 138,5, franc. frank 28,0, angl. pfund 34,85, dolar 713,5 šilín-gov za 100 komadov.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Na Dunaju je 2091 odvetnikov, od katerih si štiri petine ne morejo privoščiti koncipienta. Mnogo mlajših moči nima niti lastne pisarne. Društvo pravníkov je moralo dajati lani podpore 50 starim odvetnikom in 200 advokatskim družinam. — Znana banka Auspitz, Lieben-Co na Dunaju je zašla v plačilne težkoče. Šef in solastnik banke dr. Schüller je se ustrelil. Auspitzu pa se je samomor ponesrečil. — Nemčija: V nekaterih večjih krajih Nemčije je prišlo do nemirov. Brezposelni delavci so plenili trgovine z živili, policija pa je bila prisiljena streljati. So mrtvi in ranjeni. — Znani švedski učenjak prof. Piccard se je 27. maja v Augsburgu dvignil s svojim balonom, da prodre v vsemirje. Dosegel je 16.000 m višine. Dvignil se je z balonom, ki je bil tako zaprt, da ni propuščal zraka. Pristal je brez nezgode na ledeniku v Alpah. — Ostale države: Po 16 dnevni razpravi je bil v Beogradu končan proces proti 16 osebam, ki so bile obtožene, da so dobivale od dveh hrvatskih ubežnikov, dr. Pavelića in Perčeca, denar, da ubijejo vodilne osebnosti v Jugoslaviji. Atentatorje je podpirala tudi uradna Madžarska in bo imel proces še diplomatične posledice. Tri osebe so bile obsojene v smrt na vešalih, 12 na 2 do 12 let prisilnega dela in samo eden obtožencev je bil oproščen. — V kemični tovarni v Seraingu v Belgiji je zletel plinometer v zrak, zaradi česar je bilo 50 delavcev večinoma hudo ranjenih. Tavnarna se je popolnoma podrla in deloma tudi zgorela. Daleč naokrog so popokale vse šipe. — Binkoštni promet je zahteval v Parizu 31 smrtnih žrtev.

in 50 ranjenih, v Berlinu 10 mrtvih in 100 ranjenih, v Bambergu 25 ranjenih, na Dunaju pa so zaznamovali posebno veliko število samomorov. — Na reki Visli se je v bližini kraja Ostravska dogodila velika nesreča. Na reki se je med vožnjo potopil velik prevozní čoln, na katerem je bilo 32 oseb. 21 ljudi se je rešilo s plavanjem, dočim je ostalih 11, večinoma žensk in otrok, utonilo. Lastnik čolna je bil aretiran. —

Dr. Strafella moralno obsojen. Po tridnevni vzklicni razpravi v tožbi dr. Strafelle proti odgovornemu uredniku lista „Arbeiter-Zeitung“ je dunajsko deželno sodišče potrdilo razsodbo prve stopnje, ki je urednika imenovanega lista oprostilo baš v onem delu obtoženega članka, s katerim je bil tožitelj najbolj prizadet, češ, da se sme imenovati njegove kupčije in špekulacije umazane in nekorektne. Ta proces je velikega pomena, ker ne gre za osebo zasebnega značaja, temveč za visokega javnega funkcionarja. Strafella, rojen Ptujčan, je bil graški podžupan in ravnatelj graške cestne železnice. Pripadal je politično krščansko-socialni stranki in se je posebno proslavil s tem, da je pred leti zlomil stavko cestnih železničarjev v Gradcu, vsled česar je bil imenovan za glavnega ravnatelja zveznih železnic. „Arbeiter-Zeitung“ je v daljših člankih opozorila javnost in merodajne kroge, da ravno ta človek ni primeren pa tudi nesposoben, da bi prišel delat red na železnici, katerih se ne sme primerjati s kakim tramvajem. Strafella je namreč špekuliroval zlasti s hišami in delnicami tedaj, ko je naša valuta padala. Hiše je kupil, pa takoj nato zopet prodal in prodane hiše zopet kupil. Ko pri nas špekulacija ni več uspevala, je šel v Nemčijo špekulirati. Kot hišni posestnik je zahteval od najemnikov visoke odkupnine, za kateri denar ni dajal potrdil. Razen tega je utajeval svoje visoke dohodke davkarji in s tem oškodoval državo, deželo ter občino na davkih. Vse to je urednik „Arbeiter-Zeitung“ dokazal in sodišče je izreklo, da je dr. Strafelovo početje bilo res „unkorrekt“ in „unsauber“. Kljub temu je bil dr. Strafella imenovan glavnim ravnateljem zveznih železnic, ne da bi se počakalo na razsodbo druge stopnje. Obsodba gotovo ne bo ostala brez posledic.

Nekaj iz Rusije. Kako prideš brez težav v Rusijo? Treba ti je imeti samo komunistično legitimacijo in noben te na potu ne bo oviral in povsod boš dobil hrano in delo. Dela se tam ne samo osem ur, ampak tudi dvanaest do štirinajst, kakor je pač potrebno. Kaj dobiš za to? Samo hrano in obleko, denarja ne vidiš. Tam je vse na karte: obleka, hrana, kruh, meso, sladkor, kakor pri nas v vojnem času. Velike kmetije je boljševiška vlada vse razlastila, samo mali kmetje smejo še svobodno gospodariti. Pa tudi ti morajo po uradnem pregledu oddati državi vse žito, ki ga ne potrebujejo za svojo družino. Naših nedelj in praznikov tam ne obhajajo več, ampak imajo nekaj svojih državnih praznikov, ob katerih se ljudem razlagajo komunistična načela, sovražstvo do krščanstva. Tako je pripovedal mož, ki je bil šest let na Ruskem. Menda ne bo vse res. Gotovo pa je, da izvažajo Rusija mnogo premoga, petroleja in druge države zelo poceni, kar tudi mi že občutimo. Po načrtu hoče izvoziti do leta 1933 vsako leto 30 milijonov kubičnih metrov lesa in iz žitnih skladišč mnogo žita — domače ljudstvo pa strada — v druge države pod tako nizkimi cenami, da nobena država ne mora tekmovali z njo. Kako je to mogoče? Boljševiško vlado delo ničesar ali zelo malo stane, ker delo oskrbujejo kaznjenci ali drugi delavci za samo hrano, ker vlada tam prisilno delo. Kaj hočejo doseči s tem bolševiki? Povzročiti hočejo svetovno revolucijo in

Vsem prijateljem poštenega razvedrila naznanjam, da imam v zalogi sedaj tudi

GRAMOFONSKÉ PLOŠČE

vseh vrst s slovenskimi posnetki, kakor naslednje pristne koroške narodne:

Nmav čez lizaro — Jez sm an burn pavr.
Sónt pold, sóntre sm sama — Jas mam tri ljubce.
Jube, pojdam pa v škufce — Moja ljubca m je pošto posvava.
Spomlad pa lušno je — Jas pa no kajžico mam.
Pajdam pa v rute — Vse te ušne liete moje.
Sm se rajtov žanit — Dečva je činklen.
Zabja svatba — Je pa krajčev posvava.
Dober večer, ljubo dakle — Kaj mi nuca planinca.

Cena plošče 6 S 60 g. Cenik zastoj!

Gostilničarji in drugi imetniki gramofonov naj si jih takoj naročijo pri trgovcu s stroji, koleti, muzikalnimi instrumenti, gramofoni in ploščami **Johanu Lomachek, Sagerberg, pošla Eberndorf.**

vpostaviti povsod sovjete. Tako je tam v Rusiji. Tedaj ni raja na zemlji, kjer so vsi bratje in sestre in taka prostost, da dela vsak to, kar hoče, ampak največja sužnost in kruta, neusmiljena vlada. Tudi tam na Ruskem so gospodje in sicer prav krvoločni, pred katerimi ni dovoljeno pokazati drugega prepričanja kakor boljševiškega. Delavci in kmetje so nezadovoljni, se upirajo in hočejo streti kruto nasilje. Tako daleč se zabrede, kjer nimajo več veljave božje zapovedi!

Samo z njim

ker

Dahlia-parilnik

strojno pralno pripravo

je za zelo zaposleno kmetico velika pomoč.

Parilnik daje okusno, primerno krmo za živino, pere perilo in se da porabiti za mnogo drugih opravil v gospodinjstvu.

On hoče vsa ta dela opraviti tudi za Vas, naročite ga še danes.

Plačilne olajšave. Prospekte na željo zastoj.

16

DAHLIA-SEPARATOR-GESELLSCHAFT

M. B. H.

WIEN, XII./2, WAGENSEILGASSE Nr. 4/48

Predstavlajte si:
Popolen nedeljen cirkus

Carl Hagenbeck

je iz Stellingerskega zverinjaka na pohodu v

Celovec

150 artistov in 500 živali
vseh svetov obenem
prihajajo

Otvoritev v kratkem!